

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/2066-

9. september 2021

Avgjørelse av klager over vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 5 i 2021-2022

Klima- og miljødepartementet viser til klager fra Foreningen Våre Rovdyr 28. juni 2021 og fra WWF Verdens naturfond 2. juli 2021 over rovviltnemnda i region 5 sitt vedtak 11. juni 2021 om kvote for lisensfelling av jerv i region 5 i 2021-2022.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak når det gjelder størrelsen på kvoten for lisensfelling av jerv i regionen, selv om denne er satt høyt. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at Miljødirektoratet mener det fastsatte bestandsmålet kan nås selv med uttak av hele kvoten. Departementet finner at uttaket ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Departementet endrer rovviltnemndas vedtak når det gjelder områdeavgrensningen. Departementet finner at det ikke er hjemmel for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet avgrenser derfor fellingsområdet i tråd med det som er foreslått i innstillingen til rovviltnemndas vedtak 11. juni 2021, med det tillegg at det også åpnes for lisensfelling i et grenseområde mellom Stor-Elvdal kommune og region 3, der det i sommer ble åpnet for skadefelling av jerv. I disse områdene finner departementet at det foreligger et skadepotensiale jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Vi ber om at Statsforvalteren i Innlandet foretar den nærmere avgrensningen av dette området.

Klagene er med dette delvis tatt til følge

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Maline Salicath
Gordner
22 24 60 72

Saksgang

Rovviltnemnda i region 5 vedtok 11. juni 2021 kvote for lisensfelling av jerv i region 5 for 2021-2022. Vedtaket ble påklaget av Foreningen Våre Rovdyr 28. juni 2021 og av WWF Verdens naturfond 2. juli 2021. Rovviltnemnda behandlet klagen 11. august 2021 og opprettholdt sitt tidligere vedtak, og saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 13. august 2021. Miljødirektoratet ga sin faglige tilråding 2. september 2021.

Klagers anførsler

"Foreningen våre rovdyr viser til at vedtaket til rovviltnemnda i Region 5 skiller seg fra den faglige tilrådingen fra sekretariatet, og legger opp til et særdeles høyt uttak av jerv og spesielt hunndyr. De mener vedtaket bryter med naturmangfoldloven § 5 og kan på ingen måte hjemles i naturmangfoldloven § 18 b eller c. Lisensfellingsområdet mangler avgrensning da rovviltnemnda legger til grunn at lisensfellingsområdet kan være hele gamle Hedmark fylke, noe som er uforsvarlig og ikke kunnskapsbasert. Foreningen kan ikke se at naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav b kan brukes for noe annet område enn for beiteprioritert område. For jerv kan det ikke i det hele tatt finnes grunnlag for å benytte naturmangfoldloven § 18 første ledd, bokstav c. Foreningen ber om at lisensfellingkvoten reduseres betraktelig, samtidig som hunndyrkvoten må reduseres tilsvarende. Lisensfellingsområdet må begrenses til beiteprioritert område."

"WWF Verdens naturfond viser til at kvoten er vedtatt å skulle gjelde for hele tidligere Hedmark fylke, og avgrenser således ikke lisensfellingsområdet til områdene der beitedyr skal være prioritert, jf. forvaltningsplan for rovvilt i Hedmark, hvor det er et reelt skadepotensial for jerveskader på sau og tamrein. De viser til at det i tidligere års klagebehandlinger har departementet fastslått at det ikke finnes noe skadepotensial for jerv i ulvesonen, jf. naturmangfoldloven § 18 bokstav b. Rovviltnemnda har ikke gitt noe nærmere informasjon om i hvilken grad skadesituasjonen har endret seg i mellomtiden. Tilstedeværelse av jerv i ulvesonen er ikke til hinder for bruk av naturen eller utøvelse av friluftsliv, inkludert jakt, og det finnes heller ikke annen hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor ulvesonen. Ved tidligere klagebehandlinger har departementet uttalt at rovviltnemndas fortolkning av bestemmelsen i § 18 bokstav c, samt Bernkonvensjonens ordlyd, var feilaktig, når nemnda åpnet for lisensjakt på jerv inne i ulvesonen. De mener lisensfellingsområdet for jerv i 2021 – 2022 må reduseres og avgrenses til beiteprioriterte områder."

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda fattet 11. juni 2021 følgende vedtak:

"Rovviltnemnda i region 5 viser til den nasjonale målsettingen om fem årlige ynglinger av jerv innenfor regionen. Data om de tre siste års ynglinger (2018-2020) av jerv fra Nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt viser at gjennomsnittlig antall ynglinger ligger på 12. Foreløpige tall for 2021 (pr 4/6-21) viser en økning på 80 % ynglinger fra 2020 til 2021; fra 9 til 16. Snitt siste tre år (2019-2021) er 12,7 ynglinger pr år. Foreløpige tall for

2021 viser at det er minst tre ganger så mange ynglinger som bestandsmålet. Det er fra Mattilsynet rapportert store tap av beitedyr til jerv de siste årene, og Mattilsynet er bekymret for den økte bestanden av jerv i hele region 5.

Rovviltnemnda anser dermed å ha myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv, jf. Rovviltforskriften §§ 10 og 4 første ledd bokstav e og § 7 første ledd, tredje punktum. Rovviltnemnda viser til naturmangfoldloven § 7. Nemnda har fått forelagt den siste tilgjengelige vitenskapelige kunnskapen om jervens bestandsstatus og -utvikling i Hedmark, jf. § 8 og roviltforskriften § 3 siste ledd. Nemnda viser til sekretariatets faglige vurderinger, herunder at estimert bestand har vært i vekst siden 2017. I denne perioden en antatt vekst på 25 % fram til og med 2020. Beregninger som gjøres på bakgrunn av DNA gir et estimat på mellom 74 og 90 individer i Hedmark. Bestandens markerte økning skjer til tross for snitt avgang siden 2018/19 på 28 dyr årlig.

Nemnda mener at lisensfellingskvote på 35 jerver, hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 22 jerver, ikke vil påføre bestanden irreversibel skade eller en for stor samlet belastning, jf. § 10. Forvaltningsplanen for rovvilt i Hedmark og føringene i rovviltforliket vil ligge til grunn for iverksettelse av lisensfelling, jf. også roviltforskriftens §§ 1 og 6. Gjennom denne differensierte forvaltningen er hensynet til lokalisering i naturmangfoldloven § 12 vurdert. Rovviltnemnda anser ikke at §§ 9 og 11 kommer til anvendelse i denne sammenheng.

Ut fra den foreliggende dokumentasjon over bestandssituasjonen av jerv og vedtatt politikk finner rovviltnemnda at lisensfelling av jerv ikke er til hinder for å nå bestandsmålet i 2022. Ut fra et behov for å avverge skade på husdyr vedtas en kvote for lisensfelling av 35 jerver, hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 22 jerver, i Hedmark i perioden 10.9.2021 til 15.2.2022. Felling av 35 jerver, hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 22 jerver, anses ikke å true overlevelsen av jervebestanden på lang sikt, jf. naturmangfoldloven § 5.

Nemnda merker seg økt utbredelse av jerv som omfatter hele tidligere Hedmark fylke og at antall ynglinger er minst tre ganger høyere enn bestandsmålet. 35 jerver, hvorav en hunndyrkvote på maksimalt 22 jerver, kan felles i hele gamle Hedmark fylke. Nemnda anser at felling i dette området kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstavene b og c.

Jeger plikter å holde seg oppdatert om status for lisensfellinga minst en gang daglig under fellingsforsøk. Statsforvalteren oppretter en jervetelefon som gir jegeren opplysning om antall felte dyr og hvor mange dyr som gjenstår på kvoten.

Rovviltnemndas vedtak er fattet med hjemmel i §§ 18 og 77 i lov om forvaltning av naturmangfold av 19. juni 2009 nr 100, jf § 10, jf også §§ 4 og 7, i forskrift om forvaltning av rovvilt av 18. mars 2005 nr 242."

I innstillingen til rovviltnemndas vedtak er det redegjort for lovgrunnlaget, forvaltningsplanen for rovvilt i region 5, bestandssituasjonen og utviklingen hos jerv i regionen og for skader forårsaket av jerv på husdyr og tamrein. I sekretariatets innstilling er det også vist til at "Departementet har i tidligere klageavgjørelser på nemndas vedtak om kvote og områdeavgrensning for lisensfelling av jerv slått fast at det ikke er tilstrekkelig skadepotensial knyttet til jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv (blå sone), og at det

dermed ikke er hjemmel i nml. § 18 første ledd bokstav b for lisensfelling av jerv i dette området. Beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beiteområde samt et område rundt) er unntatt fra dette og oppfyller kravene i nml. § 18 første ledd bokstav b. Sekretariatet viser til departementets klageavgjørelser, og anser at det ikke foreligger nye forhold som endrer vurderingene knyttet til skadepotensiale, og at det dermed ikke er hjemmel i nml. § 18 bokstav b for lisensfelling, innenfor forvaltningsområdet for jerv. Sekretariatet anser videre at det i hele grønn sone samt en del av blå sone som omfatter Sølendalen beitelag sine beiteområder samt et område rundt, foreligger et skadepotensiale som gir hjemmel for lisensfelling etter nml. § 18 bokstav b. Når det gjelder beiteområder i blå sone vest for Glomma så har denne korridoren som særskilt formål å sikre kontakt mellom de ulike delpopulasjonene av jerv i Sør-Norge. Denne korridoren er allerede i utgangspunktet så smal at det anses praktisk vanskelig å innlemme deler av denne korridoren i lisensfellingsområdet uten at hele formålet med korridoren vanskeliggjøres. Vurdering av hjemmelsgrunnlag i henhold til nml § 18 bokstav c: På tilsvarende måte som for felling for å avverge skade etter nml. § 18, bokstav b, kreves det etter annet ledd både at uttak ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Denne bestemmelsen inneholder to ulike deler, «allmenne helse- og sikkerhetsmessige hensyn» og «andre offentlige interesser av vesentlig betydning» som begge kan utgjøre et hjemmelsgrunnlag for felling. Konflikten knyttet til jerv dreier seg i all hovedsak om skader i husdyrnæring og tamreindrift. I andre deler av samfunnet er oppmerksomheten rettet mot jerv svært lav, og konfliktene nærmest ikke-eksisterende. Så langt sekretariatet kjenner til er det ikke framkommet noe som tyder på at hverken enkeltpersoner eller lokalsamfunn opplever frykt for å støte på jerv under aktiviteter i utmark. Sekretariatet legger til grunn at jerv ikke er, eller oppfattes som en reell risiko for skade på personer, og at det ikke foreligger allmenne helse- og sikkerhetshensyn som kan gi fellingsgrunnlag i medhold av § 18 bokstav c. Begrepet «andre offentlige interesser av vesentlig betydning», trekker i utgangspunktet i retning av annet enn private interesser. Dessuten må disse ha «vesentlig betydning». Summen av private interesser vil kunne overlape med offentlige interesser, og det som i utgangspunktet er en privat interesse kan få karakter av en offentlig interesse hvis det berører tilstrekkelig mange. Hensynet til å ivareta næringer som utmarksbeite og jakt kan være relevante hensyn å vektlegge. Når det gjelder jerv så er det i praksis kun villrein som vil kunne påvirkes av tilstedeværelsen av jerv i et område. Sekretariatet er ikke kjent med at det foreligger belegg for at tilstedeværelsen av jerv i et område med villrein, i vesentlig grad har påvirket muligheten for uttak av villrein gjennom jakt eller på annen måte påvirket jaktutøvelsen, og heller ikke muligheten for inntekter gjennom jaktutbytte, leieinntekter eller lignende. Sekretariatet er kjent med at det fra enkelte pekes på at muligheten til å kunne drive lisensfelling av jerv i et område må anses som en offentlig interesse av vesentlig betydning. Det er et mål at forvaltning av rovvilt skal alminneliggjøres gjennom at interesserte jegere skal få mulighet til å delta i lisensfelling eller kvotejakt på fredet rovvilt. Dette innebærer imidlertid etter sekretariatets syn ikke at det dermed skal åpnes for jakt i alle områder. Snarere er det slik at den enkelte jeger må søke seg mulighet til å jakte i de områdene der det åpnes for lisensfelling, på samme måte som at jegere må søke å skaffe seg jaktmuligheter for elg, villrein eller andre viltarter i de områdene der det åpnes

muligheter for dette. Sekretariatet viser til departementets klageavgjørelser i tilsvarende saker, hvor departementet har slått fast at det ikke er hjemmel i nml § 18 første ledd bokstav c for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv. Sekretariatet vurderer at det ikke foreligger forhold som tilsier at lisensfelling av jerv kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 bokstav c for å ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning"

I sekretariatets forslag til vedtak ble det foreslått en kvote på 25 jerv hvorav en hunddyrkvote på maksimalt 16 jerv i et nærmere definert område som omfatter de viktigste beiteområdene for sau og tamrein i Hedmark.

Miljødirektoratets faglige tilråding

I sin faglige tilråding sier Miljødirektoratet blant annet:

"Miljødirektoratet sin vurdering

Det er i de politiske føringene til forvaltningen et mål om at lisensfelling skal være det foretrukne virkemidlet for regulering av rovviltbestandene. Lisensfelling av jerv i Hedmark har vært relativt effektiv de senere sesongene. Jaktåret 2020/2021 ble 19 jerv felt av lisensjegere i region 5. De uttakene som er gjort har likevel ikke medført at bestanden er redusert fra et nivå betydelig over bestandsmålet om fem årlige ynglinger. Sesongen 2021 er de foreløpige tallene 17 ynglinger hvorav to er tatt ut ved hiuttak våren 2021. Det har de senere årene blitt åpnet for lisensfelling av jerv bare i deler av regionen der jerv er vurdert å utgjør et skadepotensial på småfe og tamrein. Denne tilnærmingen har medført at en del jerv i regionen, i liten grad har blitt berørt av lisensfelling. Denne tydelige differensieringen mellom områder, har nemnda for inneværende sesong valgt å se helt bort fra og kvoten kan felles helt uavhengig av områdets prioritet eller skadepotensial. Rovviltnemnda har i sitt vedtak konkludert med at det må skje uttak av jerv i hele regionene, og at uttak av 35 jerv kan skje med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og c. Miljødirektoratet vurderer at vedtatt uttak kan medføre en betydelig reduksjon i bestanden i regionen, særlig innenfor jervprioriterte område. Resultatet av vedtaket er svært usikkert. Det at kvoten ikke er fordelt på fellingsområder, men satt som en felles kvote for hele regionen kan medføre at alt uttak skjer i områder der jerv ikke utgjør noe skadepotensial på småfe og tamrein. Det ligger en risiko for at det blir felt mindre jerv i grønn sone (beiteprioritert område) enn det som var intensjonen i innstillingen fra sekretariatet, selv om kvoten er økt i nemndas vedtak. Rovviltnemnda i region 5 har også noen ganger tidligere, fattet vedtak om uttak av jerv i de delene av regionen som er innenfor forvaltningsområdet for ulv, og der beitebruken med småfe har tilpasset seg tilstedeværelse av store rovdyr. Disse vedtakene har tidligere blitt omgjort etter klagebehandling i Klima- og miljødepartementet. Departementet har i tidligere saker ikke funnet at det er noen lovlig hjemmel for vedtak om uttak av jerv, som ikke utgjør skadepotensial. Kriteriene for uttak etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, er gjennomgått senest i klageavgjørelse fra departementet 9. september 2019. Miljødirektoratet viser til at sekretariatet har gjort en konkrete vurderinger av hvilke områder som oppfyller kravet om skadepotensiale, som tilsier at det er hjemmel for å åpne for lisensfelling med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b.

Direktoratet tiltrer de vurderingen som er gjort av sekretariatet om områder som oppfyller vilkåret om skadepotensiale, med ett tillegg. Etter at sekretariatet gjorde sine vurderinger er det påvist noen skade av jerv på sau innenfor blå sone vest for Glomma i Stor-Elvdal kommune, samt i tilstøtende områder i region 3. Det har av Statsforvalteren i Innlandet blitt åpnet for skadefelling av jerv i grenseområdet mellom Stor-Elvdal og region 3, nå i sommer. Følgelig må det etter vår vurdering kunne sies å også være skadepotensial for bufe i denne delen av blå sone i region 5. Det som eventuelt kan tale imot å åpne for lisensfelling i denne vestligste delen av blå sone i regionen er at området har hatt som oppgave å binde sammen jervområdene i region 3 og 5, ved å ha en "korridor" med jervprioriterte områder. Etter vårt syn er det i dagens situasjon, med registrerte bestander av jerv som overstiger bestandsmålene både for region 3 og 5, grunnlag for å kunne åpne for noe uttak av jerv i dette området ved lisensfelling. De øvrige områdene innenfor den blå sonen må en etter vår vurdering se på om naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c, kan gi hjemmel for uttak. Vi nøyer her oss med å vise til sekretariatets vurdering av bruken av bokstav c, samt til Klima- og miljødepartementets klageavgjørelse i en tilsvarende sak datert 9. september 2019.

Vi finner samtidig grunn til å påpeke at den gjeldende forvaltningspraksisen for jerv i region 5, der uttak kun blir gjort i deler av regionen, over tid vil kunne resultere i en jervbestand som opprettholdes på et høyere nivå enn fem årlige ynglinger. Og vi ser at dette vil være i strid med de politiske føringene om at rovviltbestandene skal forvaltes så nær de fastsatte bestandsmålene i region som mulig. Vi vil dog påpeke at den tydelige differensieringen som har vært praktisert i regionen har bidratt til å både sikre jervens overlevelse og til å redusere skadene fra jerv i beiteprioriterte områder til tross for at den registrerte bestanden er større enn måltallet for regionen. Vi finner at KLD er best til å vurdere og avveie de ulike politiske signalene. Miljødirektoratet vurderer at det med bakgrunn i statistikk over kjent avgang og bestandsutvikling den siste 5 års perioden, er sannsynlig at bestandsmålet om fem årlige ynglinger vil kunne nås også neste sesong, selv om vedtatt kvoten på 35 jerv hvorav 22 tisper vedtatt av rovviltnemnda i region 5 skulle bli effektivt.

Vurdering av bestandens overlevelse

Den norske bestanden av jerv er del av en større sammenhengende fennoskandisk bestand og med forgreininger også videre inn i Russland. Vurdering av bestandens overlevelse må derfor ses i sammenheng med dette. Kunnskapen om den skandinaviske bestanden er god, for de finske og særlige russiske delene av den felles bestanden av jerv, har vi ikke samme kunnskapsnivå. Overvåkingen av jerv er felles for Norge og Sverige, og foregår etter to uavhengige metoder; hiinventering og DNA-analyse av innsamlede skitprøver på vinteren. DNA-analysene fanger opp de fleste jerver som er eldre enn 1 år i Norge, og etter hvert også i Sverige (NINA Rapport 1956). Den romlige fangst – gjenfangstmodellen basert på DNA viser at den Skandinaviske bestanden mest sannsynlig består av 991 jerver, hvorav 378 i Norge i 2020. Både i Sverige og Norge er bestanden noe redusert sammenlignet med tilsvarende tall for 2019. Hiinventeringene har påvist 63 ynglinger av jerv i Norge og 101 i Sverige i 2020, og estimatet på antall jerver ut fra hiinventeringene stemmer brukbart med estimatet som framkommer ved bruk av den

romlige fangst- gjenfangstmodellen, selv om beregninger ut fra hiinventeringene tilsier at den samlede bestanden i Norge og Sverige har økt noe sammenlignet med fjoråret. Så langt er det registrert 58 ynglinger av jerv i Norge våren 2021, kvalitetssikret rapport vil publiseres av Rovdata 1 oktober 2021. Vi vurderer at et eventuelt uttak av 35 jerv, hvorav maksimalt 22 tisper i region 5, ikke vil true bestandens overlevelse

Konklusjon

Direktoratet vurderer at kvoten på inntil 35 jerv hvorav maksimalt 22 tisper for regionen er satt høyt. Resultatet av vedtaket er svært usikkert. Fravær av differensieringen/områdeavgrensinger av kvoten vil kunne gi et uttak med mindre skadereduksjon, enn om uttaket rettes mot områdene med skadepotensial. Direktoratet vurderer at det er sannsynlig at bestandsmålet kan nås også neste sesong med et uttak av vedtatt kvote, og at en eventuell effektivering av vedtatt kvote ikke vil true bestandens overlevelse."

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven §§ 18 og 77 og rovviltforskriften §§ 3, 4, 7 og 10. Departementet legger, i henhold til naturmangfoldloven § 7, prinsippene i §§ 8 til 10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Det samme gjelder naturmangfoldloven § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt et bestandsmål på fem årlige ynglinger av jerv i region 5.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i naturmangfoldloven § 8 er oppfylt. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap i saken, og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får derfor mindre betydning.

Vilkåret om at uttaket må avverge skade

Rovviltnemnda har i sitt vedtak åpnet for uttak av jerv i hele regionen, med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og c. Etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan uttak av vilt tillates for å avverge skade på blant annet husdyr og tamrein. Bestemmelsen oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, jf. HR-2021-662-A.

I forvaltningsplanen for rovvilt i region 5 er regionen delt inn i ulike forvaltningsområder. Det følger av prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning at terskelen for felling skal være lavere i beiteprioriterte områder, og høyere i områder prioritert til rovdyr.

Departementet har tidligere lagt til grunn at det i de deler av regionen som er innenfor forvaltningsregionen for jerv, med unntak for beiteområdene i Rendalen og Engerdal (Sølendalen beiteområde samt et område rundt), ikke foreligger et tilstrekkelig skadepotensial til at det kan åpnes for lisensfelling av jerv med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Ut fra det som fremkommer av sekretariatets saksframlegg og innstilling, og Miljødirektoratets faglige tilråding, er det ingen endring i dette nå, med unntak av i et grenseområde mellom Stor-Elvdal og region 3, der Statsforvalteren i Innlandet har åpnet for skadefelling i sommer.

Departementet viser til at det i sekretariatets innstilling er gjort en konkret vurdering av hvilke områder som oppfyller kravet om skadepotensial. Som Miljødirektoratet viser til, er det etter sekretariatets forslag til avgrensning påvist skade på sau i et område vest for Glomma i Stor-Elvdal kommune, samt i tilstøtende områder i region 3, der Statsforvalteren i Innlandet har åpnet for lisensfelling i sommer. Departementet er enig med Miljødirektoratet i at det kan åpnes for lisensfelling innenfor dette området.

Departementet finner etter dette at det foreligger et tilstrekkelig skadepotensial til at det kan åpnes for lisensfelling av jerv jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b i de deler av region 5 som ligger utenfor forvaltningsområdet for jerv, og i følgende områder innenfor forvaltningsområdet for jerv: Sølendalen beitelag sine beiteområder og et område rundt, og i et grenseområde mellom Stor-Elvdal kommune og region 3 der det i sommer ble åpnet for skadefelling av jerv.

Vilkåret om at uttaket må ivareta allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning.

Departementet har funnet at det foreligger et skadepotensial utenfor forvaltningsområdet for jerv, samt i angitte områder innenfor forvaltningsområdet for jerv, jf. § 18 første ledd bokstav b. Vurderingen her er derfor knyttet til forvaltningsområdet for jerv.

Etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c kan uttak av vilt tillates for å ivareta "*allmenne helse- og sikkerhetshensyn eller andre offentlige interesser av vesentlig betydning*". Ved vurdering av uttak av rovvilt etter første ledd bokstav c skal det legges vekt på om bestandsmål som er vedtatt i Stortinget er nådd, jf. § 18 andre ledd.

Departementet har i flere vedtak lagt til grunn at det ikke er grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv med hjemmel i § 18 første ledd bokstav c. Det er blant annet lagt til grunn i departementets vedtak 9. september 2019. Departementet finner ikke at dette er grunnlag for å vurdere dette annerledes nå.

Jerven utgjør ikke en fare for mennesker, og departementet kan ikke se at det foreligger allmenne helse- eller sikkerhetshensyn som kan gi grunnlag for lisensfelling av jerv.

I avgjørelsen HR-2021-66-A, som gjaldt tre vedtak fra Klima- og miljødepartementet om lisensfelling av ulv, fant Høyesterett at vilkåret om at fellingen ivaretar "*andre offentlige interesser av vesentlig betydning*" peker mot en interesseavveining hvor ulike offentlige interesser ses i sammenheng. Høyesterett fant at de offentlige interessene må være så vesentlige at de veier tyngre enn de vernehensyn som også gjør seg gjeldende.

Jerven er særdeles sky og opptrer ikke i nærheten av folk og bebyggelse. Jerv er i liten grad en konkurrent for mennesket med hensyn til jaktutbytte, og utgjør ikke på annen måte en ulempe for jaktutøvelse. Tilstedeværelsen av jerv kan derfor i liten grad anses å ha negativ innvirkning på bruk av naturen, utøvelse av friluftsliv eller utøvelse av jakt. Det er heller ikke andre hensyn som tilsier at felling av jerv vil ivareta offentlige interesser av vesentlig betydning. Departementet viser til at det i flere tilfeller har blitt åpnet for lisensfelling av ulv med hjemmel i dette vilkåret, og at blant annet hensynet til å dempe konflikt knyttet til ulv er vektlagt vurderingene. Departementet kan ikke se at dette hensynet gjør seg gjeldende på noen tilsvarende måte for jerv i dagens situasjon. Departementet har i vurderingen lagt vekt på at bestanden av jerv ligger over bestandsmålet som er vedtatt av Stortinget. Departementet kan på denne bakgrunnen ikke se at det er hjemmel i § 18 første ledd bokstav c for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det er i tillegg et vilkår at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. naturmangfoldloven § 18 andre ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, fastsatt blant annet i rovviltforskriften § 1 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig. Dette innebærer blant annet at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

I fellingsområdet for lisensfelling av jerv, slik det går frem av departementets vedtak her, mener departementet at det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger for å avverge skade på beitedyr enn å vedta kvote for lisensfelling av jerv, og at vilkåret i naturmangfoldloven § 18 andre ledd er oppfylt.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse.

Når det gjelder effekten av påvirkninger på jervebestanden, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det statusrapporter og lignende som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av jerv i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har derfor god oversikt over de negative påvirkningsfaktorene på jervebestanden.

Som det fremgår av Miljødirektoratets faglige tilråding består den Skandinaviske bestanden av jerv i 2020 mest sannsynlig av 991 jerver, hvorav 378 i Norge. Både i Sverige og Norge er bestanden noe redusert sammenlignet med tilsvarende tall for 2019. Hiinventeringene har påvist 63 ynglinger av jerv i Norge og 101 i Sverige i 2020. Så langt er det registrert 58 ynglinger av jerv i Norge våren 2021.

Departementet legger til grunn Miljødirektoratets vurdering om at uttaket ikke vil true bestandens overlevelse og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt.

Samlet vurdering

Klima- og miljødepartementet viser til at vilkårene for felling av jerv i naturmangfoldloven § 18 er oppfylt for området som er foreslått i innstillingen til rovviltnemndas vedtak 11. juni 2021, samt i et grenseområde mellom Stor-Elvdal kommune og region 3 der det i sommer ble åpnet for skadefelling av jerv. Departementet viser også til Miljødirektoratets vurdering om at det er sannsynlig at bestandsmålet for jerv i regionen kan nås også neste sesong med uttak av den vedtatte kvoten. Departementet opprettholder derfor rovviltnemndas vedtak når det gjelder størrelsen på den totale kvoten, men endrer områdeavgrensningen i tråd med det ovennevnte. Vi ber om at Statsforvalteren i Innlandet foretar en mer detaljert avgrensning av lisensfellingsområdet. Siden kvoten er satt høyt, og det er mulighet for at den ikke blir nådd, kan det ikke påregnes at rovviltforvaltningen skal ta ut den resterende kvoten etter endt lisensfellingsperiode.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemndas vedtak når det gjelder størrelsen på kvoten for lisensfelling av jerv i regionen, selv om denne er satt høyt. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at Miljødirektoratet mener det fastsatte bestandsmålet kan nås selv med uttak av hele kvoten. Departementet finner at uttaket ikke truer bestandens overlevelse, og at det ikke er andre tilfredsstillende løsninger enn uttak gjennom lisensfelling.

Departementet endrer rovviltnemndas vedtak når det gjelder områdeavgrensningen. Departementet finner at det ikke er hjemmel for å åpne for lisensfelling av jerv innenfor forvaltningsområdet for jerv med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav c. Departementet avgrensner derfor fellingsområdet i tråd med det som er foreslått i innstillingen til rovviltnemndas vedtak 11. juni 2021, med det tillegg at det også åpnes for lisensfelling i et grenseområde mellom Stor-Elvdal kommune og region 3, der det i sommer ble åpnet for skadefelling av jerv. I disse områdene finner departementet at det foreligger et skadepotensiale jf. naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b. Vi ber om at Statsforvalteren i Innlandet foretar den nærmere avgrensningen av dette området.

Klagene er med dette delvis tatt til følge

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Maline Salicath Gordner
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 5
Statsforvalteren i Innlandet

Adresseliste

Foreningen Våre Rovdyr	Postboks 195	2150	ÅRNES
WWF-Norge	Pb 6784 St. Olavs plass	0130	OSLO